

is, blijkt meestal tot algemene soorten van sterk gestoorde standplaatsen (brandplekken) te behoren. Onze hartelijke dank gaat uit naar H. J. During en J. H. Willems voor hun veelzijdige hulp bij dit artikel.

Literatuur

- Barkman, J. J. 1953 - De kalkgraslanden van Zuid-Limburg. B. De cryptogamen. Publ. Natuurhist. Genootsch. Limburg, Reeks VI.
- Boer, D. de 1976 (in voorber.) - Kalkgrasland-vegetaties in Zuid-Limburg en aangrenzende gebieden, een typologische en oecologische studie van een vijftal terreinen. Verslag Inst. System. Plantkunde, Rijksuniversiteit Utrecht.
- De Sloover, J. J. & F. Demaret. 1968 - Flore Générale de Belgique, Bryophytes, vol. 3, fasc. 1.
- Feld, J. 1958 - Moosflora der Rheinprovinz. Decheniana Beihefte 6.
- Landwehr, J. 1966 - Atlas van de nederlandse bladmossen. KNNV, Hoogwoud.
- Melick, H. van. 1975 - Phascum floerkeanum Web. et Mohr, nieuw voor Nederland. Lindbergia 3: 121-122.
- Sipman, H. 1973 - Ephemerum in Nederland, in het bijzonder E. minutissimum. Lindbergia 2: 122-123.

Abstract. The first find of *Ephemerum recurvifolium* in the Netherlands since 125 years is reported from a chalk grassland in the Savelsbos, Gronsveld, prov. Limburg. The two other records in the Netherlands are from the south-western part of the country. In adjacent Germany and Belgium only three more localities of the moss are mentioned within 100 km distance.

BOEKBESPREKING

Uit de serie: „Informatie in woord en beeld over . . .” verscheen een drietal afleveringen, te weten:

<i>De Duinen</i>	door G. den Hoed	f 8,50
<i>Heide en bosrand</i>	door G. den Hoed	f 8,50
<i>Stadsvogels</i>	door A.P. en G. den Hoed	f 8,50

Uitg.: Moussault's Uitgeverij b.v. Baarn.

De Duinen.

Als algemene informatie beschrijft de auteur hoe de duinen door de jaren heen gevormd werden en hoe dit proces op de dag van vandaag nog steeds plaatsvindt. Op goed gekozen zwart-wit foto's zien we als het ware deze vorming zich voltrekken.

Dan verhaalt hij hoe de zandduinen beschermd worden door enerzijds natuurlijke begroeiing, maar ook dat soms het aanplanten van helm en andere struikgewassen noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de pas gevormde duinen weer verdwijnen. Vele van deze „zandbinders” worden uitvoerig onder de loupe genomen.

De beschrijving van het duingebied zou niet volledig zijn als ook het vogelbestand niet de revue passeerde evenals de voorkomende insecten en paddestoelen.

En om de lezer op zijn wandeling te helpen bij het herkennen van plant en dier zijn vele tekeningen en kleurige afbeeldingen smaakvol verspreid tussen de tekst opgenomen.

Heide en Bosrand.

In zijn inleiding gaat de schrijver uitvoerig in op het ontstaan en verdwijnen van heiden en wat de mens kan doen voor het behoud ervan nu de heide niet meer begraasd wordt door schaapskudden, als we althans de enkele kudde, die uit toeristisch oogpunt nog wordt aangehouden, buiten beschouwing laten. Ook bespreekt hij de verschillende heideveldtypen, zoals we die op verscheidene plaatsen in ons land kunnen aantreffen, en wel droge, vochtige en natte heidevelden. Een zeer bijzondere rol speelt hierbij de grondwaterstand, maar ook de directe zonbestraling is onontbeerlijk voor de instandhouding.

Vele zwart/wit- en kleurfoto's en tekeningen met deskundige beschrijving over flora en fauna geven de wandelaar antwoord op gerezen vragen tijdens zijn tochten door een stuk natuur waar we niet zuinig genoeg op kunnen zijn.

Vanzelfsprekend ontbreekt ook een beschrijving niet van de voorkomende vlinders, mieren en typische heide-insecten.

Stadsvogels

In deze aflevering beschrijven de auteurs de vogels die we vrijwel dagelijks om ons heen zien, al zijn er enige die ons in de winter in de steek laten. Maar niet zodra het voorjaar zijn intrede doet, geven zij van hun terugkeer uit de winterkwar-

tieren blijkt door uitbundige zang dat tevens een nieuw broedseizoen inluidt.

Beschreven worden de voordelen van een „tuinstad” met zijn laagbouw en omgeven door veel „groen” boven de hoogbouw. Het aanpassingsvermogen van sommige soorten blijkt overigens enorm. Zo kunnen we bijvoorbeeld in onze grote steden, broedende houtduiven, Turkse tortels, zwarte kraaien, soms torenvalken en in de schoorstenen broedende kauwen aantreffen. In enkele gevallen zelfs reigerkolonies. Aandacht wordt ook besteed aan het biotoop, voedselconcurrentie en het afbakenen van het territorium.

Willen wij de vogels aan ons binden, dan bereiken we dit gemakkelijk door hen met het uitleggen van voedsel, vooral in „barre” jaargetijden, de helpende hand te bieden. Aan de verscheidenheid van voedsel voor de diverse ons omringende vogels is een aparte passage gewijd.

Het boekje, dat evenals de voorgaande van vele fraaie zwart/wit- en kleurfoto's voorzien is, geeft tot besluit praktische aanwijzingen (met tekening) voor het zelf vervaardigen van zowel open als gesloten nestkastjes. Plaatsen we die in onze tuinen, parken en in plantsoenen, dan beleven we ook in het broedseizoen veel plezier aan de vogels die onze burens zijn.

De eindconclusie van de hierboven beschreven drie afleveringen is, dat ze vooral voor de beginnende veel informatie geven; we kunnen ze dan ook van harte aanbevelen.

Elk deeltje, dat een zestigtal pagina's telt, besluit met een uitvoerig register, dat hulp biedt bij het naslaan en er is voor hen die nog meer informatie wensen ook een lijst van aanbevolen literatuur opgenomen.

Met belangstelling zien we dan ook een voortzetting van de reeks tegemoet.

Inlichtingen over verschenen titels en toekomstig programma worden op verzoek door de uitgever gaarne verstrekt.

H. Th.

Vogels van bos, park en tuin.

Door Henning Anthon/A.P. & G. den Hoed.

Uitgever: Moussault's Uitgeverij B.V. Baarn, 1975.

Prijs: f 23,50.

Met een op biotopen gebaseerde behandeling van de Europese vogels in drie delen is door dit boek een begin gemaakt. Hoewel de lezer misschien liever een „compleet” boek ter hand neemt, om zeker te zijn dat *zijn* vogel erin staat, geeft juist zo'n deeluitleg naar biotoop veel sneller resultaat voor de beginnende vogelliefhebber. Prettig van dit boek is bovendien, dat er wat meer informatie in verwerkt is dan alleen de kenmerken, die nodig zijn om een vogel op naam te brengen. Het plaatwerk is goed en het is plezierig, dat in deze uitgave de vogels niet als miniatuurtjes zijn afgebeeld, zoals in de meeste vogelgidsen.

J.M.

Geofysica. Door Prof. Dr. J. Veldkamp.

Uitgave: Het Spectrum Utrecht/Antwerpen in de Aula-paperback serie No. 20, 2de herziene druk 1974, 328 bldz., 112 fig. en 19 foto's.

Prijs f 25,50.

De stormachtige ontwikkelingen van de natuurwetenschappen in deze eeuw zijn bijzonder waar te nemen bij de geofysica. Ieder van ons ziet tegenwoordig documentaires op de TV over de ouderdom, de vorm en grootte van de aarde, over aardbevingen, het opsporen van delfstoffen en de bewegingen van continenten. Allemaal onderwerpen die in de genoemde paperback besproken worden. Daarnaast vinden we echter nog een tiental hoofdstukken in het boek die de aarde van binnen en buiten behandelen.

Het is te verwachten dat er in de toekomst nog veel in de publiciteitsmedia geschreven en getoond zal worden dat ontdekt is via de geofysica. De aanschaf van dit naslagwerk is dan ook aan te raden aan al diegenen die wat dieper willen ingaan op de onderwerpen.

De snelle ontwikkelingen op het gebied van de geofysica rechtvaardigen de uitgave van dit boek in een paperback. Het is echter niet goed te praten dat het zo slecht gelijmd is en reeds bij de inzage uit elkaar viel. Vooral omdat het een naslagwerk is dat veelvuldig gebruikt wordt had de uitgever ertoe moeten brengen meer zorg aan de stevigheid van de band te besteden.

P. J. F.

AANKONDIGING

Als mededeling van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie (vol. 12 nr. 4) verscheen in december 1975 een artikel van A. W. Janssen, getiteld: „Systematische lijst van Nederlandse recente en fossiele mollusken”.

In deze lijst worden alle recente mollusken, welke uit Nederland bekend zijn (zowel land- en zoetwater als marien) opgesomd, en tevens alle fossiele mollusken, welke bekend zijn van de stranden (aangespoeld) en zeegaten en wadden (gewoonlijk gedregd of opgezogen).

De lijst omvat in totaal 886 soorten en ondersoorten, waarvan de systematiek en de nomenclatuur geheel werden herzien en aangepast aan recente publicaties. Aan het eind is een vrij uitgebreide lijst van synoniemen opgenomen, met behulp waarvan men gemakkelijk veel gebruikte maar inmiddels verouderde